

Ceturtdiena, 2015. gada 26. novembra

P8_TA(2015)0415

Pašreizējais stāvoklis Dohas attīstības programmas norisē pirms desmitās PTO Ministru konferences

Eiropas Parlamenta 2015. gada 26. novembra rezolūcija par pašreizējo stāvokli Dohas attīstības programmas norisē pirms desmitās PTO Ministru konferences (2015/2632(RSP))

(2017/C 366/13)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) ministru Dohas 2001. gada 14. novembra deklarāciju⁽¹⁾,
- ņemot vērā PTO ministru Honkongas 2005. gada 18. decembra deklarāciju⁽²⁾,
- ņemot vērā 2006. gada 4. aprīļa rezolūciju par Dohas sarunu kārtas izvērtējumu pēc PTO Ministru konferences Honkongā⁽³⁾,
- ņemot vērā 2008. gada 24. aprīļa rezolūciju par gatavošanos Pasaules Tirdzniecības organizācijas reformai⁽⁴⁾,
- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Dohas attīstības programmu un jo īpaši tās, kuras pieņemtas 2008. gada 9. oktobrī⁽⁵⁾, 2009. gada 16. decembrī⁽⁶⁾, 2011. gada 14. septembrī⁽⁷⁾ un 2013. gada 21. novembrī⁽⁸⁾,
- ņemot vērā 2013. gada decembrī Bali notikušās 9. ministru konferences rezultātus un jo īpaši tirdzniecības atvieglošanas nolīgumu⁽⁹⁾,
- ņemot vērā noslēguma dokumentu, ko vienprātīgi pieņēma 2015. gada 17. februārī Ženēvā notikušajā Parlamentārās konferences ikgadējā sesijā par PTO⁽¹⁰⁾,
- ņemot vērā paziņojumus, kuri tika sniegti PTO delegāciju vadītāju 2015. gada 17. jūnija sanāksmē,
- ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Tūkstošgades attīstības mērķus⁽¹¹⁾,
- ņemot vērā piekto vispārējo palīdzības tirdzniecībai pārskatīšanu, kas notika Ženēvā no 2015. gada 30. jūnijam līdz 2. jūlijam⁽¹²⁾,
- ņemot vērā Reglamenta 123. panta 2. punktu,

A. tā kā Dohas sarunu kārta tika sākta 2001. gadā ar mērķi radīt jaunas tirdzniecības iespējas, nostiprināt daudzpusējās tirdzniecības noteikumus un novērst līdzšinējo nelīdzsvarotību tirdzniecības sistēmā, šajās sarunās lielāko uzmanību veltot jaunattīstības valstu un jo īpaši vismazāk attīstīto valstu vajadzībām un interesēm; tā kā šādu mērķu noteikšana izriet no pārliecības par to, ka uz taisnīgākiem un vienlīdzīgākiem noteikumiem balstīta daudzpusēja sistēma var nodrošināt taisnīgu un brīvu tirdzniecību, kas nāk par labu visu kontinentu ekonomiskai attīstībai un palīdz mazināt nabadzību;

⁽¹⁾ PTO Ministru 2001. gada konference Dohā: ministru 2001. gada 20. novembra deklarācija WT/MIN(01)/DEC/1 https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/min01_e/mindecl_e.htm

⁽²⁾ Ministru Honkongas deklarācija WT/MIN(05)/DEC, pieņemta 2005. gada 18. decembrī https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/min05_e/final_text_e.htm

⁽³⁾ OV C 293 E, 2.12.2006., 155. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 259 E, 29.10.2009., 77. lpp.

⁽⁵⁾ OV C 9 E, 15.1.2010., 31. lpp.

⁽⁶⁾ OV C 286 E, 22.10.2010., 1. lpp.

⁽⁷⁾ OV C 51 E, 22.2.2013., 84. lpp.

⁽⁸⁾ Pieņemtie teksti, P7_TA(2013)0511.

⁽⁹⁾ Ministru Bali deklarācija (WT/MIN(13)/DEC), kas pieņemta 2013. gada 7. decembrī https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/mc9_e/balideclaration_e.htm

⁽¹⁰⁾ <http://www.ipu.org/splz-e/trade15/outcome.pdf>

⁽¹¹⁾ <http://www.un.org/millenniumgoals/>

⁽¹²⁾ https://www.wto.org/english/tratop_e/devel_e/a4t_e/global_review15prog_e/global_review15prog_e.htm

Ceturtdiena, 2015. gada 26. novembra

- B. tā kā ES ir konsekventi atbalstījusi uz spēcīgiem daudzpusējiem noteikumiem balstītu pieeju tirdzniecībai, vienlaikus atzīstot, ka ar papildu pieejām, piemēram, divpusējiem, reģionāliem vai daudzpusējiem nolīgumiem arī var sekmēt tirdzniecības atvēršanu un ekonomisko attīstību, jo īpaši sākot liberalizāciju un modernizējot noteikumus un disciplīnu tādās politikas jomās, kurām PTO satvarā tiek pievērsta mazāka uzmanība, un atbalstīt daudzpusēju sistēmu ar nosacījumu, ka šādi nolīgumi ir saderīgi ar PTO, pamatojas uz kopīgiem noteikumiem un rada apstākļus iespējamai daudzpusējas sistēmas izveidei nākotnē;
- C. tā kā, neraugoties uz to, ka PTO un ar PTO saistītajos līgumos ietvertie noteikumi ir bijuši ārkārtīgi svarīgi, izvairoties no pilnīga un plaši izplatīta protekcionisma, kas būtu varējis rasties pēc nopietnākās finanšu un ekonomikas krīzes, kāda pieredzēta kopš 1930. gadiem, PTO 2014. gada novembra ziņojumā ir minēts, ka no 1244 ierobežojošiem pasākumiem, kas ir reģistrēti kopš krīzes sākuma 2008. gadā, tikai 282 ir novērsti, kas rada nepieciešamību pēc aktīvākas rīcības šādu pasākumu novēršanā; tā kā noteikumu nepilnveidošana var pavērt iespēju jauniem un inovatīviem veidiem, kā aizsargāt vietējos tirgus un ražotājus;
- D. tā kā atvērtu un taisnīgu daudzpusējo tirdzniecību vairāk apgrūtina dažādi ar tarifiem nesaistīti tirdzniecības šķēršļi nekā tirdzniecības tarifi, kurus, pieaugot globalizācijas tempiem, atceļ aizvien lielākos apmēros;
- E. tā kā tomēr ir svarīgi ņemt vērā noteiktu nozaru, īpaši lauksaimniecības nozares, jutīgumu tirgus atvēršanas ziņā;
- F. tā kā kopējās lauksaimniecības politikas reforma paredz Eiropas Savienības ieguldījumu Dohas sarunu kārtas gaidāmajā rezultātā;
- G. tā kā 2013. gadā notikušās 9. ministru konferences rezultāti organizācijai ir sistēmiski nozīmīgi un jo īpaši tirdzniecības atvieglošanas nolīgums (TAN), par kuru tika panākta vienošanās, jo tā ir pirmā reize kopš PTO izveides 1995. gadā, kad ir tikusi panākta vienošanās par daudzpusēju nolīgumu; tā kā Eiropas Savienība TAN ratificēja 2015. gada 5. oktobrī;
- H. tā kā nesenās diskusijas par Dohas attīstības programmas turpināšanu ir skaidri parādījušas, ka nepieciešams pārskatīt tās vērienīgumu, lai sasniegtu reālistiskus mērķus attiecībā uz visiem sarunu pilāriem, un ka šajā pārskatā ir pilnā apmērā jāņem vērā pašreizējā tirdzniecības vide;
- I. tā kā no 2015. gada 15. līdz 18. decembrim Kenijā notiks desmitā PTO Ministru konference un tā būs pirmā reize, kad PTO Ministru konference notiek Āfrikas valstī; tā kā ES joprojām ir stingri apņēmusies īstenot Dohas attīstības programmu un atzīst, ka politiskas vienošanās panākšana par Dohas attīstības programmas sekmēšanu būs svarīgi nolūkā nodrošināt, ka PTO sarunu vadīšanas funkcija joprojām ir nozīmīga tirdzniecības turpmākas liberalizācijas kontekstā globālā mērogā;
1. atkārtoti pauzt pilnīgu atbalstu daudzpusējo attiecību sniegtajai pastāvīgajai vērtībai un aicina izstrādāt tirdzniecības programmu, kura būtu balstīta uz visām pusēm izdevīgu brīvu un taisnīgu tirdzniecību un kurā par procesa centru tiktu noteikta attīstība;
 2. uzsver, ka sarunās ir svarīgi pilnībā ņemt vērā jaunattīstības valstu ar zemiem ienākumiem un vismazāk attīstīto valstu īpašās vajadzības un intereses; uzskata, ka jaunattīstības valstis ar zemiem ienākumiem un jaunietekmes ekonomikas valstis ir skaidri jādefinē; atkārtoti norāda, ka sarunās ir nepieciešams iekļaut īpašas un diferencētas pieejas principu, atspoguļojot PTO dalībvalstu atšķirīgos ekonomiskās attīstības līmeņus, kā noteikts Dohā pieņemtās ministru deklarācijas 44. punktā; uzskata, ka nozīmīgi īpašas un diferencētas pieejas noteikumi vēl vairāk jāprecizē, periodiski jāpārskata un jāpadara mērķtiecīgāki, lai ņemtu vērā to jaunattīstības valstu un vismazāk attīstīto valstu vajadzības, kam tas ir visvairāk nepieciešams; atzinīgi vērtē tirdzniecības atvieglošanas nolīgumu saistībā ar īpašas un diferencētas pieejas noteikumu principa piemērošanu īstenošanas posmā, kas varētu kļūt par noderīgu piemēru, pārskatot īpašas un diferencētas pieejas noteikumus un padarot tos mērķtiecīgus;

Ceturtdiena, 2015. gada 26. novembra

3. atbalsta PTO strukturālu reformu, lai labāk garantētu atvērtu, taisnīgu un nediskriminējošu tirdzniecības sistēmu, kurā būtu labāk ņemta vērā dažādu ekonomikas dalībnieku, piemēram, MVU, mikrouzņēmumu un inovatīvu jaunizveidotu uzņēmumu, loma un intereses, un kura pamatots uz kopīgiem piemērotiem noteikumiem;
4. uzsver, ka ir svarīgi pamatoties uz lēmumiem, kas pieņemti 9. ministru konferencē, lai 10. ministru konferencē, kura 2015. gada decembrī notiks Nairobi ar mērķi ātri noslēgt Dohas sarunu kārtu, gūtu būtiskus panākumus;
5. uzskata, ka tirdzniecības liberalizācija ir svarīgs instruments, lai nodrošinātu ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi un attīstību, tomēr to nepieciešams papildināt ar atbilstīgām politikas nostādņēm, kurās ietver makroekonomikas un mikroekonomikas pasākumus, tostarp budžeta pārredzamības nodrošināšanu, fiskālās politikas nostādnes un taisnīgumu nodokļu jomā, pārvaldes vienkāršošanu, izglītību un apmācību, institucionālas reformas un sociālās politikas nostādnes, lai maksimāli palielinātu un labāk sadalītu tirdzniecības reformu radītās priekšrocības un efektīvi vērstos pret jebkādam negatīvām sekām;
6. vērš uzmanību uz 5. palīdzības tirdzniecībai pārskatīšanas konferenci, kura 2015. gada jūlijā notika Ženēvā par tematu "Tirdzniecības izmaksu samazināšana iekļaujošai un ilgtspējīgai izaugsmei" un kurā galvenā uzmanība tika veltīta tirdzniecības atvieglošanas nolīguma īstenošanai;
7. aicina visas PTO dalībvalstis nekavējoties ratificēt un īstenot tirdzniecības atvieglošanas nolīgumu, lai tas varētu stāties spēkā pirms 10. ministru konferences; uzskata, ka šis nolīgums sniegs ievērojamu labumu visām PTO dalībvalstīm, jo īpaši jaunattīstības valstīm, un arī attiecīgajiem ekonomikas dalībniekiem, uzlabojot pārredzamību un juridisko noteiktību un samazinot administratīvās izmaksas un muitas procedūru ilgumu, un tas savukārt viņiem ļautu pilnībā izmantot iespējas, kas rastos, pieaugot reģionālo un globālo piegādes ķēžu izplatībai, bet MVU — izmantot ar atvērtākiem tirgiem saistītās priekšrocības; norāda, ka jānodrošina, lai jaunattīstības un vismazāk attīstītajām valstīm joprojām būtu pieejami spēju veidošanas pakalpojumi un tehniskā palīdzība, koncentrējoties uz vienotiem kontaktpunktiem un elektroniskās dokumentācijas vienkāršošanu, lai tās varētu palielināt ražošanas jaudu un tādējādi sniegtu iespēju gūt lielāku labumu no pievienotās vērtības globālajā vērtību ķēdē;
8. mudina PTO dalībvalstis aktīvi atbalstīt PTO centienus izveidot efektīvas un lietderīgas darba attiecības un padziļināt sadarbību ar citām starptautiskām organizācijām, kuru darbs ir saistīts ar pasaules tirdzniecības sarunām, jo īpaši ar Starptautisko Darba organizāciju, Pasaules Veselības organizāciju, kā arī ar ANO un tās aģentūrām un struktūrām, piemēram, ar ANO Tirdzniecības un attīstības konferenci, Pārtikas un lauksaimniecības organizāciju, ANO Vides programmu, ANO Attīstības programmu un ANO Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām, kā arī SVF, Pasaules Banku un ESAO, lai nodrošinātu ar savstarpēju atbalstu un sinerģiju saistībā ar tirdzniecības problēmām un citām ar tirdzniecību nesaistītām problēmām; atbalsta centienus panākt starptautisku standartu pieņemšanu un izveidot sadarbību regulējuma jomā;
9. aicina rūpīgi apsvērt, kā labāk noregulēt ar tirdzniecību nesaistītos problemātiskos jautājumus PTO noteikumu darbības jomā, lai PTO dalībvalstis varētu sasniegt leģitīmos politikas mērķus, vienlaikus nekavējot piekļuvi tirgum; šajā sakarībā uzsver, ka būtu ievērojami jāatbalsta centieni starptautisko standartu pieņemšanā, kā arī to, ka nepieciešams piešķirt palīdzību jaunattīstības valstīm, lai tās varētu nodrošināt atbilstību šiem standartiem;
10. pauž pārliecību, ka, nepietiekami ņemot vērā to, ka jaunattīstības valstu ekonomikas attīstības pakāpe un īpašās vajadzības ir ļoti atšķirīgas, varētu tikt kavēta efektīvu, šīm valstīm labvēlīgu pasākumu pieņemšana saskaņā ar Dohas sarunu kārtai izvirzīto mērķi un nodarīts kaitējums tām jaunattīstības valstīm, kurām visvairāk nepieciešami šādi pasākumi; mudina augstāku līmeni sasniegušās jaunattīstības valstis uzņemties daļu atbildības jau pašreizējā sarunu kārtā un dot savam attīstības līmenim un nozaru konkurētspējai atbilstošu ieguldījumu; norāda arī, ka ir svarīgi izmantot efektīvus diferenciācijas kritērijus, kuros tiktu ņemts vērā ne tikai IKP pieaugums, bet arī tādi rādītāji kā, piemēram, ekonomikas ievainojamības indekss un tirdzniecības un attīstības rādītāji;

Ceturtdiena, 2015. gada 26. novembra

11. uzskata, ka ir ārkārtīgi svarīgi pabeigt ilgu laiku noritējušo Dohas sarunu kārtu, izpildot tās mandātu attīstības jomā; tādēļ, lai sasniegtu tālejošu, visaptverošu, līdzsvarotu un reālistisku rezultātu, mudina visas PTO dalībvalstis izpētīt visas iespējas, kas ļautu sasniegt šo galīgo mērķi;
12. pauž gandarījumu par panākumiem, kas līdz šim gūti saistībā ar daudzpusējām iniciatīvām, piemēram, Videi nekaitīgu preču nolīgumu un Informācijas tehnoloģiju nolīgumu, kā arī tādām iniciatīvām kā Pakalpojumu tirdzniecības nolīgums; uzskata, ka daudzpusējie nolīgumi var papildināt un veicināt daudzpusējo pieeju un galvenais mērķis ir nodrošināt locekļu kritisko masu un padarīt nolīgumus atvērtus daudzām pusēm;
13. uzstāj, ka ES būtu jāturpina uzņemties vadošo lomu, veicinot taustāmu panākumu gūšanu notiekošajās PTO sarunās, lai tuvā nākotnē pilnībā tiktu pabeigta Dohas sarunu kārtā, kā arī sekmēt vismazāk attīstīto valstu pilnīgu iesaisti pasaules tirdzniecībā, uzņemoties starpniecību starp PTO dalībvalstīm ar atšķirīgām nostājām;
14. uzsver, ka PTO ir izšķiroša nozīme uz regulējumu balstītā pasaules tirdzniecībā un saistošu apņemšanos īstenošanā un ieviešanā, un tirdzniecības strīdu atrisināšanā, kā arī tās īpašo ieguldījumu, veicinot lielāku pārredzamību un salīdzinošo pārskatīšanu, jo īpaši izmantojot tirdzniecības politikas pārbaudes mehānismu (TPPM);
15. aicina Komisiju un Padomi nodrošināt, ka Parlaments arī turpmāk tiek cieši iesaistīts 10. ministru konferences sagatavošanā, tiek savlaicīgi informēts par jaunumiem un vajadzības gadījumā ar to apspriežas ministru konferences gaitā; aicina Komisiju turpināt strādāt ar pārējām PTO dalībvalstīm, lai panāktu to, ka tiek palielināta PTO parlamentārās dimensijas nozīme;
16. aicina PTO dalībvalstis nodrošināt demokrātisku leģitimitāti, stiprinot PTO parlamentāro dimensiju; šajā sakarībā uzsver nepieciešamību nodrošināt, ka parlamenta deputātiem ir vieglāk piedalīties tirdzniecības sarunās, viņi tiek iesaistīti PTO lēmumu izstrādē un īstenošanā un ka tirdzniecības politikas nostādnes tiek pienācīgi izvērtētas, pārbaudot, vai tās atbilst pilsoņu interesēm;
17. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem un PTO ģenerāldirektoram.